higher education & training

Department:
Higher Education and Training
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SERTIFIKAAT (BEROEPSGERIG)

SIELKUNDE VAN LEER
NKR VLAK 2

(5050032)

20 November 2018 (X-Vraestel)
09:00–12:00

Hierdie vraestel bestaan uit 9 bladsye.

NCS

Kopiereg voorbehou

TYD: 3 UUR
PUNTE: 150

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Beantwoord AL die vrae.
2. Lees AL die vrae aandagtig deur.
3. Nommer die antwoorde volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
4. Skryf netjies en leesbaar.

NCV

VRAAG 1

1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde op die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.10) in die ANTWOORDBOEK neer.

1.1.1 Wanneer ons leer, doen ons … op

A ervaring en begrip
B kennis en vaardigheid
C begrip
D motivering

1.1.2 Volgens andragogie is bereidheid om te leer gebaseer op die persoon en die … wat hulle het.

A geld
B karakter
C ouderom
D rol

1.1.3 Operante kondisionering staan ook bekend as … kondisionering.

A gedrags
B assosiatiewe
C instrumentele
D stimulus

1.1.4 Versterking is die resultaat van 'n gevolg wat ná gedrag kom en … die kanse vir herhalende gedrag.

A verhoog
B verminder
C neutraliseer
D stimuleer

1.1.5 … is die verswakking en beëindiging van 'n gekondisioneerde reaksie.

A Leerproses
B Uitsterwing
C Stimulusneutralisering
D Straf

1.1.6 Om die reaksie op 'n stimulus te verminder, gaan ons die stimulus met ontspanning koppel. Dit staan bekend as ...

A stimuluskondisionering.
B desensitisering.
C diskriminasie.
D veralgemening.

1.1.7 Versterking kan ... wees.

A aktiverend en bevrydend
B neutraal
C stimulerend
D positief en negatief wees.

1.1.8 Aandag, behoud en weergee vorm deel van die … proses.

A modellerings
B vormings
C versterkings
D kondisionerings

1.1.9 Jy het 'n nuwe selfoon en jou vriend wys jou funksies wat jy nodig het om die telefoon te gebruik. Dit staan bekend as ... leer.

A toevallige
B formele
C opsetlike
D informele

1.1.10 Die e-leer metode met die mees gevarieerde en onlangse inligting is 'n/die …

A televisie.
B internet.
C intranet.
D satelliet-uitsending.

(10 × 1) (10)

1.2 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Kies die antwoord en skryf slegs 'Waar' of 'Onwaar' langs die vraagnommer (1.2.1–1.2.10) in die ANTWOORDBOEK neer.

1.2.1 Selfgerigte leer beteken dat leerders verantwoordelikheid vir hul eie leer aanvaar.

1.2.2 Selfregulering beheer ons eie gedrag in 'n poging om straf te vermy.

1.2.3 Fobies hou nie verband met vrees en angs nie, want dit is 'n operante kondisionering.

1.2.4 Die tydsinterval tussen 'n gekondisioneerde stimulus en onvoorsiene stimulus is 'n belangrike afwyking vir leer.

1.2.5 Volgens Skinner is straf 'n ondoeltreffende manier van beheer of veranderende gedrag.

Kopiereg voorbehou

1.2.6 Ons kan natuurlik reageer op ’n stimulus.

1.2.7 Swak gewoontes het nie ’n invloed op e-leer nie.

1.2.8 Gereelde terugvoer, van die leerders en opvoeders, vorm 'n belangrike, positiewe aspek van onderrig en leer.

1.2.9 Mense leer die beste wanneer hulle self dinge uitvind.

1.2.10 Mense kan nie intellektueel uitgedaag word buite hul huidige vlak van vermoë nie.

(10 × 1) (10)

1.3 In andragogie verklaar Malcolm Knowles dat daar 'n groot verskil is tussen kinder- en volwasseleer.

Verduidelik die volgende konsepte in volwasse leer:

1.3.1 Selfkonsep

1.3.2 Ervaring

1.3.3 Bereidheid om te leer

1.3.4 Oriëntasie tot leer

1.3.5 Motivering om te leer

(5 × 2) (10)
[30]

VRAAG 2

Lees die scenario hier onder en beantwoord die vrae.

Thumi woon 'n dagsorgsentrum by. Sy ken die roetine baie goed. Eers word ’n onderwerp op die mat bespreek; dit word gevolg deur aktiwiteite by die lessenaar en buitespel. Sy is bewus daarvan dat haar ma haar kort ná middagete kom haal. Sy hoor 'n harde geluid en sien 'n voël wat in die boom sit.

2.1 Identifiseer TWEE tipes persepsies wat relevant is in die scenario. (2 × 2) (4)

2.2 Noem die TWEE sintuie wat aktief is tydens haar waarneming van die voël. (2)

2.3 Voltooi die volgende sinne deur die ontbrekende woord(e) in te vul. Skryf slegs die woord of woorde langs die vraagnommer (2.3.1–2.3.5) in die ANTWOORDBOEK neer.

2.3.1 Die brein is verdeel is twee …

2.3.2 ’n Senuweesel word ’n ... genoem.

2.3.3 Senuweeselle stuur inligting deur die ... na die brein.

2.3.4 … is chemikalieë wat deur die neurone gebruik word vir kommunikasie.

2.3.5 Taal en wiskunde is tipiese … breindenke.

(5 × 1) (5)

2.4 Noem die DRIE domeine van Bloom se taksonomie. (3)

2.5 Lees die uittreksel hier onder en beantwoord die vrae.

Mev. Young het twee studente in die klas met visuele perseptuele probleme. Een kind se visuele probleem word veroorsaak deur fisiologiese probleme. Sy dra 'n bril. Die ander kind het hand-oog-koördinasieprobleme.

2.5 2.5.1 Noem EEN manier Mev. Young kan die kind help met visuele probleme wat veroorsaak word deur 'n fisiologiese defek.

2.5.2 Stel 'n aktiwiteit voor wat handoogkoordinasie sal verbeter.

2.5.3 Hoe sal 'n persoon met 'n besering aan die oksipitale lob aangetas word?

(3 × 2) (6)

2.6 2.6.1 Noem DRIE studietegnieke wat u sal gebruik om kennis en feite te onthou. (3)

2.6.2 Stel TWEE metodes voor wat 'n regterbrein dominante persoon kan gebruik om aantekeninge vir leer te maak. (2)

2.7 Noem DRIE hoërorde kognitiewe prosesse. (3)

2.8 Noem TWEE risikofaktore wat die brein verhoed om normaal te funksioneer. (2)

[30]

VRAAG 3

3.1

James is 'n snaakse karakter. Hy is lief vir grappies en om mense poetse te bak. Maar vandag het hy baie kwaad geword toe hy sien dat 'n ander seun geboelie word.

3.1.1 Wanneer ons sê James het 'n snaakse karakter, verwys ons na sy persoonlikheid of sy temperament?

3.1.2 Wat is die verskil tussen kwaad wees en snaaks wees? Hou die konsep persoonlikheid en temperament in gedagte in jou verduideliking.

(2 × 2) (4)

3.2 Wanneer ons nie iemand vertrou nie, verwys ons na hulle as 'n onbetroubare karakter.

3.2.1 Verwys die stelling hier bo na die persoon se persoonlikheid of temperament? (1)

3.2.2 Staaf jou antwoord. (2)

3.3 Lees die uittreksel hier onder en beantwoord die vrae.

> Jakob is 'n stil kind wat dikwels op sy eie of in kleiner groepe speel. Hy hou nie van verandering nie. Hy bied dikwels weerstand teen nuwe aktiwiteite. Hy word baie humeurig en groepwerk is 'n uitdaging vir hom en die opvoeder.

3.3.1 Watter tipe temperament het Jakob? (1)

3.3.2 Gebruik 'n voorbeeld uit die gevallestudie om jou antwoord te ondersteun. (2)

3.3.3 Gee TWEE voorstelle wat die opvoeder kan implementeer wanneer hy nuwe aktiwiteite aan Jakob bekendstel. (2 × 2) (4)

3.4 3.4.1 Is Jacob ’n introvert of ’n ekstrovert? (1)

3.4.2 Gee EEN kenmerk van elke persoonlikheid wat in die bogenoemde vraag genoem word. (2 × 2) (4)

3.4.3 Gee TWEE voorstelle om in gedagte te hou wanneer jy 'n leeromgewing vir Jakob skep volgens sy persoonlikheid in VRAAG 3.4.1. (2 × 2) (4)

3.4.4 Hoekom dink jy verkies hulle skriftelike werk bo mondelinge werk? (1)

3.5 Noem die VYF breë faktore wat die basiese struktuur van menslike persoonlikheid vorm. (5)

3.6 Wat noem ons 'n persoon wat 'n balans het van ekstroverte en introverte eienskappe in hul persoonlikheid? (1)

[30]

VRAAG 4

4.1 Noem die VYF behoeftes wat mense volgens Maslow se hiërargie motiveer. (5)

4.2 Noem TWEE voorbeelde van behoeftetekorte wat eers vervul moet word. (2)

4.3 4.3.1 Wat is die verband tussen selfkonsep en selfbeeld? (2 × 2) (4)

4.3.2 Beskryf hoe 'n goeie selfbeeld leer beïnvloed. (2 × 2) (4)

Kopiereg voorbehou

4.4 4.4.1 Verduidelik die verskil tussen *intrinsieke* en *ekstrinsieke* motivering. (2 × 1) (2)

4.4.2 Wat hou jou gemotiveerd om jou studies te voltooi? (2)

4.4.3 Noem VIER tegnieke wat 'n mens vir selfmotivering kan gebruik. (4)

4.5 Bespreek DRIE dinge wat jy gedoen het om jou selfvertroue vir die assesserings en eksamens vanjaar te verhoog. (3)

4.6 Noem TWEE voorbeelde van dinge wat jy gedurende die jaar uitgestel het. (4)
(2 × 2) **[30]**

VRAAG 5

Lees die scenario A hier onder en beantwoord die vrae.

Een van die studies wat Burda gedoen het, staan bekend as die Bobo Doll-studies. 'n Opblaaspop (nar) is getref en geskop deur 'n vrou wat' Sockeroo 'skree. Tydens die proses is sy verfilm en die film is aan sommige kinders tussen drie en ses jaar getoon. Hulle was deel van 'n eksperiment. Die kinders is toe toegelaat in 'n speelkamer met 'n soortgelyke pop, speelgoedhamers en ander speelgoed. Die gevolg is dat kinders wat die film gesien het, meer aggressiewe gedrag getoon het deur dit wat die vrou gedoen het na te volg.

[Bron: Aangepas uit studenteboek Learning Psychology]

5.1 5.1.1 Wat noem ons die gedrag wat 'n persoon vertoon wanneer hulle 'n ander persoon waarneem en naboots, soos in scenario A? (2)

5.1.2 Was daar enige gevolge vir die vrou se gedrag? (1)

5.1.3 Dink jy die kinders wat die film gesien het, sal anders optree as die vrou vir haar gedrag gestraf word? Staaf jou antwoord.
(1 + 1 × 2) (3)

5.1.4 Gee EEN voorstel hoe ons kinders kan straf vir aggressiewe of gewelddadige gedrag, sonder om sulke gedrag te versterk. (2)

5.1.5 Kinders wat televisie kyk, is in dieselfde posisie as scenario A.

Gee 'n beskrywing van watter negatiewe impak dit op kinders in ons samelewing het? (2)

5.2 Lees scenario B hier onder en beantwoord die vrae.

Diere kan geleer word om verskillende dinge te doen wat mense doen. Die aksie word in kleiner, haalbare take verdeel en een stap op 'n slag aan die dier geleer. Die dier word beloon vir die prestasie en sal slegs 'n beloning ontvang wanneer die volgende stap bemeester word. Belonings word dus slegs gegee wanneer vooruitgang gemaak is. Hierdie metode kan ook op mense gebruik word.

[Bron: Aangepas uit studenteboek Learning Psychology]

5.2 5.2.1 Identifiseer die tipe operante kondisionering wat in scenario B plaasvind? (2)

5.2.2 Gee EEN rede om te motiveer waarom die gedrag in bogenoemde scenarios operant is. (2)

5.2.3 Definieer die term *klassieke kondisionering*. (2)

5.2.4 Beskryf hoe die werking van die operante toestand verskil tussen scenario A en scenario B. (2 × 2) (4)

5.3 Dink jy dat televisie as 'n metode van e-leer beskou kan word? (1)

5.4 Gee TWEE voorbeelde van hoe jy dink televisie vir e-leer gebruik kan word. (2 × 2) (4)

5.5 Noem TWEE nadele van e-leer. (2 × 2) (4)

5.6 Is televisie kyk formele of informele leer? (1)

[30]

TOTAAL: 150

Kopiereg voorbehou